

BIJLAGE 6

Actualisatie uitgevoerde inventarisatie 2003

Enkhuizerzand te Enkhuizen

Actualisatie uitgevoerde inventarisatie in het kader van de Flora- en faunawet

R. de Beer
J. Groot

2009

Opdrachtgever
Gemeente Enkhuizen

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Bovendijk 35-G
2295 RV Kwintsheul

Hazenkoog 35-A
1822 BS Alkmaar

www.vandergoesengroot.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	3
1.1	Aanleiding en doel van het onderzoek.....	3
1.2	Het plangebied.....	3
2	Methode.....	3
3	Resultaten.....	3
3.1	Beschrijving aanwezige biotopen.....	3
3.2	Beschermde soorten.....	3
3.2.1	Flora.....	3
3.2.2	Vissen.....	4
3.2.3	Amfibieën.....	4
3.2.4	Vogels.....	4
3.2.5	Zoogdieren.....	4
3.2.6	Overige fauna.....	4
4	Flora- en faunawet.....	4
4.1	Zorgplicht.....	4
4.2	Verbodsbepalingen.....	4
4.3	Vrijstellingen.....	4
4.4	Ontheffingsmogelijkheid.....	5
4.5	Procedure.....	5
5	Conclusies en aanbevelingen.....	5
6	Literatuur.....	6

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel van het onderzoek

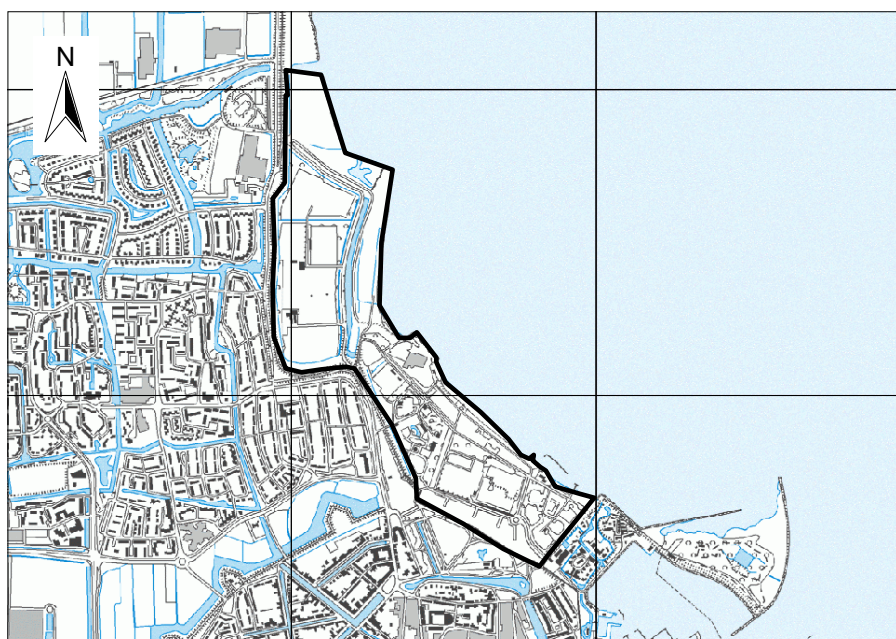
In 2003 heeft Ecologisch Onderzoeks- en Adviesbureau Van der Goes en Groot een inventarisatie uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde flora en fauna in het recreatiegebied Enkhuizerzand nabij Enkhuizen (OOSTERBAAN, 2003).

Omdat deze inventarisatie, die is uitgevoerd in opdracht van gemeente Enkhuizen, inmiddels vijf jaar oud is, is bij de opdrachtgever de behoefte ontstaan te bekijken in hoeverre de conclusies uit dat jaar naar verwachting nog geldend zijn.

Vandaar dat een *quick scan* uitgevoerd waarbij de potenties van het gebied zijn vastgesteld en waarbij deze zijn vergeleken met de resultaten van het eerdere onderzoek.

1.2 Het plangebied

In Figuur 1 is de ligging van het onderzoeksgebied aangegeven. Het gebied ligt tussen de bebouwing van het stadje Enkhuizen en het IJsselmeer. Het omvat een aantal recreatiestranden, een kleine camping, een park met hertenkamp en heemtuin, een begraafplaats, Sprookjeswonderland en verschillende sportfaciliteiten, zoals voetbalvelden, tennisbanen en een zwembad.

Figuur 1. Ligging van het onderzochte gebied.

2 Methode

Het plangebied is op 5 juni 2009 bezocht. Er is op basis van de aangetroffen biotopen per soortgroep een inschatting gemaakt van het mogelijk voorkomen van in ieder geval die beschermde soorten waarvoor, indien aanwezig, ontheffing moet worden aangevraagd bij werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Vervolgens zijn de ingeschatte potenties vergeleken met de resultaten van het eerder onderzoek uit 2003 en is besloten of conclusies uit dat rapport nog geldend zijn.

3 Resultaten

3.1 Beschrijving aanwezige biotopen

Tijdens het veldbezoek werden geen belangrijke veranderingen in gebruik of inrichting van het plangebied waargenomen.

3.2 Beschermde soorten

3.2.1 Flora

In het gebied werd in 2003 de Zwanenbloem gevonden. Naar verwachting komt deze nog steeds voor. Andere beschermde soorten worden niet verwacht.

3.2.2 Vissen

In het noordelijke deel van het Enkhuizerzand werd de zwaar beschermde Bittervoorn vastgesteld. Deze soort zal hier waarschijnlijk nog voorkomen en ook het voorkomen van deze soort in andere watergangen kan niet op voorhand worden uitgesloten.

3.2.3 Amfibieën

Eerder werden in het gebied Meerkikker, Bastaardkikker, Gewone pad en Kleine watersalamander gevonden. Deze soorten zijn licht beschermd. De Rugstreeppad is in 2003 niet aangetroffen, ook nu wordt deze soort niet verwacht.

3.2.4 Vogels

Naast een groot aantal broedvogels werden in 2003 een aantal soorten vogels gevonden waarvan de verblijfplaatsen momenteel jaarrond zijn beschermd. In een windsingel met populieren in het noordelijke deel van recreatieoord werd Boomvalk broedend vastgesteld en nabij de rotonde van de Kooizandweg broedde Grote bonte specht. Van deze soorten mag verwacht worden dat ze nog steeds broeden, ze werden tijdens ons veldbezoek opnieuw waargenomen.

Het is mogelijk dat inmiddels de Grote bonte specht op meer plaatsen voorkomt gezien de landelijke toename van deze soort samenhangend met verdere bosontwikkeling. Ook is het mogelijk dat inmiddels de jaarrond beschermde Buizerd, Havik of Sperwer in het gebied zijn gevestigd. Ook deze soorten nemen toe.

3.2.5 Zoogdieren

Naast een paar algemene soorten zoogdieren zoals Haas werden in het onderzoeksgebied de zwaar beschermde vleermuissoorten Laatvlieger, Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis jagend en langstrekkend vastgesteld. In bomen met spleten en holtes (ook van spechten) en in bebouwing met (spouw-)gaten, dakpannen, brede daklijsten, bakstenen schoorstenen e.d. moet met deze soorten rekening worden gehouden. Vanwege voortgaande bosontwikkeling zijn de omstandigheden voor vleermuisverblijfplaatsen in bomen mogelijk verbeterd.

3.2.6 Overige fauna

Het onderzoeksgebied is niet geschikt voor andere beschermde diersoorten, in verband met het ontbreken van geschikt biotoop.

4 Flora- en faunawet

4.1 Zorgplicht

Een belangrijke bepaling van de Flora- en faunawet is de zorgplicht in artikel 2. Hierin staat “dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora en fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.”

4.2 Verbodsbepalingen

De Flora- en faunawet bepaalt dat het verboden is planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (art. 8).

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen, dan wel opzettelijk te verontrusten (artt. 9 en 10).

Verder is het verboden van beschermde diersoorten nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen of te verstoren (art. 11) en dit geldt ook voor eieren (art. 12).

Vogelnesten die buiten het broedseizoen in gebruik zijn vallen onder de definitie van vaste rust- of verblijfplaatsen en zijn daarom jaarrond beschermd.

4.3 Vrijstellingen

Bij Algemene Maatregel van Bestuur is de Mol vrijgesteld van de verboden van de artikelen 9 t/m 11 en daarnaast zijn Bosmuis, Veldmuis en Huiszittende muis vrijgesteld in of op gebouwen of daarbij behorende erven¹.

In een ministeriële regeling zijn vervolgens nog andere algemene soorten aangewezen die alleen vrijgesteld zijn van de verboden van de artikelen 8 t/m 12, indien het gaat om werkzaamheden in het kader van natuurbeheer, van bestendig beheer of onderhoud, van bestendig gebruik of van ruimtelijke ontwikkeling en

¹ Besluit vrijstelling beschermde diersoorten, Staatsblad 2000, 525, art. 16e

inrichting². Voor deze soorten hoeft dan geen ontheffing te worden aangevraagd, maar de zorgplicht blijft onverminderd gelden. Dit wordt het “lichtste beschermingsregime” genoemd, geldend voor de z.g. “**tabel 1**”-soorten (zo genoemd naar de toelichting bij de bovengenoemde Regeling en ook gehanteerd in de LNV-brochure “Buiten aan het werk?”). Broedvogels vallen hier niet onder.

4.4 Ontheffingsmogelijkheid

De realisatie van activiteiten, zoals het aanleggen van woningbouw- of bedrijventerreinen, heeft veelal beschadiging of de vernieling tot gevolg van de voortplanting- en rustplaatsen van de in het gebied voorkomende beschermde soorten. In bepaalde gevallen moet dan ontheffing volgens artikel 75 van de Flora- en faunawet³ aangevraagd worden.

Als er andere beschermde soorten voorkomen dan de soorten die zijn vrijgesteld van de verboden, kan de voorgenomen (bouw)activiteit alleen worden gerealiseerd als een ontheffing is verleend. De vraag of de ontheffing kan worden verleend zal worden beoordeeld door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, op basis van de twee andere beschermingsregimes⁴:

- ♣ Zwaar beschermingsregime, geldend voor soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn en voor apart aangewezen soorten in een vernieuwde “bijlage 1” van het Besluit vrijstellingen beschermde dier- en plantensoorten. Zij vormen samen de “**tabel 3**”-soorten. Ook vogels vallen hieronder.
- ♣ Minder zwaar beschermingsregime, geldend voor de overige beschermde soorten (“**tabel 2**”), maar niet de eerdergenoemde algemene soorten (“**tabel 1**”).

Indien men in het bezit is van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode hoeft bij werkzaamheden in het kader van natuurbeheer, van bestendig beheer of onderhoud en van bestendig gebruik voor de tabel 2-soorten en ook voor vogels geen ontheffing aangevraagd te worden.

4.5 Procedure

Bij ruimtelijke ingrepen dient beoordeeld te worden in welke mate er sprake is van negatieve effecten van de voorgenomen werkzaamheden op aanwezige soorten.

² Wijziging Regeling vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora- en faunawet, Staatscourant 2 februari 2005, nr. 23

³ Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, Staatsblad 2000, 525

⁴ wijziging in Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten in Staatsblad 2004, 501, vnl. artt. 16b en 16c

Dit hangt af van de fysieke uitvoering daarvan en de periode waarin dit wordt ondernomen.

Zijn er negatieve effecten op soorten van het zware of minder zware beschermingsregime, dan dient een “Aanvraag ontheffing, ingevolge Flora- en faunawet artikel 75, vierde lid of vijfde lid onderdeel c” te worden ingediend bij de Dienst Regelingen van het Ministerie van LNV. Deze aanvraag dient onder andere vergezeld te gaan van:

- ♣ het desbetreffende projectplan;
- ♣ een actuele inventarisatie naar het voorkomen van beschermde dier- en plantensoorten in het plan-gebied;
- ♣ een beschrijving van de te verwachten schade voor de in de aanvraag vermelde soorten;
- ♣ een beschrijving hoe de schade aan de beschermde soorten tot een minimum kan worden beperkt;
- ♣ een beschrijving van voorgenomen mitigerende en/of compenserende maatregelen indien schade onvermijdelijk is;

Voor de eerdergenoemde “tabel 3-soorten” dient wegens een uitgebreide toets ook te worden vermeld:

- ♣ onderbouwing van de keuze voor de geplande locatie van de voorgenomen activiteit en onderzoek naar alternatieve locaties;
- ♣ de onderbouwing van het maatschappelijk belang van de voorgenomen activiteit;
- ♣ een toelichting op de afweging van de voorgenomen activiteit.

De ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan het criterium “doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort (populatie-niveau)”. Er dient rekening te worden gehouden met een doorlooptijd van 2 maanden.

5 Conclusies en aanbevelingen

- ♣ Het onderzoeksgebied is in potentie geschikt voor dezelfde beschermde soorten als in het eerdere onderzoek uit 2003.
- ♣ Naast een groot aantal ‘reguliere’ broedvogels zal in het plangebied nog steeds de Grote bonte specht voorkomen. Daarnaast broeden mogelijk Boomvalk, Buizerd, Havik of Sperwer in het gebied. Verblijfplaatsen van deze soorten zijn jaarrond beschermd. Indien in het kader van ingrepen werkzaamheden worden verricht aan geschikte bomen waar deze vogels kunnen voorkomen, is onderzoek naar in gebruik zijnde verblijfplaatsen van deze vogelsoorten noodzakelijk. Worden tijdens vervolgonderzoek dergelijke verblijfplaatsen gevonden, dan dienen eventuele (negatieve) effecten van de ruimtelijke ingreep te worden beoordeeld.

Daarbij wordt zowel de verblijfplaats als de (directe) omgeving die nodig is voor het succesvol functioneren daarvan, betrokken. Zijn er negatieve effecten aanwezig, dan dient een ontheffingsaanvraag te worden ingediend, waarin passende mitigerende en compenserende maatregelen worden beschreven.

6 Literatuur

- BROEKHUIZEN, S., B. HOEKSTRA, V. VAN LAAR, C. SMEENK & J.B.M. THISSEN (RED.), 1992. *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. 3e herziene druk. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- JANSSEN, J.A.M., J.H.J. SCHAMINÉE, 2004. *Europese Natuur in Nederland, Soorten van de habitatrichtlijn*. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- KAPTEYN, K., 1995. *Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding*. Provincie Noord-Holland, Noordhollandse Zoogdierstudiegroep, Het Noordhollands Landschap, Haarlem.
- LIMPENS, H., K. MOSTERT & W. BONGERS (RED.), 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen: onderzoek naar verspreiding en ecologie*. Utrecht.
- MEIJDEN, R. VAN DER, 2005. *Heukels' Flora van Nederland*. 23^e druk. Wolters-Noordhoff, Groningen.
- NEDERLANDSE VERENIGING VOOR LIBELLENSTUDIE 2002. *De Nederlandse Libellen (Odonata)*. – *Nederlandse Fauna 4*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.
- NIE, H.W. DE & G. VAN OMMERING, 1998. *Bedreigde en kwetsbare zoetwatervissen in Nederland. Toelichting op de Rode Lijst*. Rapport nr. 33, IKC Natuurbeheer, Wageningen.
- NIE, H.W. DE, 1997. *Atlas van de Nederlandse Zoetwatervissen*. 2^e herziene druk. Media Publishing Int. bv, Doetinchem.
- NÖLLERT, A., C. NÖLLERT, 2001. *Amfibieëngids van Europa*. TIRION Uitgevers bv, Baarn.
- OOSTERBAAN, B.W.J., 2003. *Beschermde flora en fauna buitengebied Enkhuizen, Inventarisatie 2003*. G&G-rapport 2003-15, van der Goes en Groot, Alkmaar.
- PETERS, T.M.J., C. VAN ACHTERBERG, W.R.B. HEITMAN, W.F. KLEIN, V. LEFEBER, A.J. VAN LOON, A.A. MABELIS, H. NIEUWENHUIJSEN, M. REEMER, J. DE ROND, J. SMIT, H.H.W. VELTHUIS, 2004. *De wespen en mieren van Nederland (Hymenoptera: Aculeata)*. – *Nederlandse Fauna 6*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden, KNNV Uitgeverij, Utrecht & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.
- RUITENBEEK, W., C. SCHARRINGA & P.J. ZOMERDIJK, 1990. *Broedvogels van Noord-Holland*. Provincie Noord-Holland, Haarlem.
- SDU UITGEVERS, 2002-2007. *Flora- en faunawet, bewerkt en toegelicht door M.A. Huber, mr. drs. D. van der Meijden, J.A.M. van Spaandonk & mr. A.S. Vreugdenhil*. Koninklijke Vermande, Den Haag.
- SOVON VOGELONDERZOEK NEDERLAND, 2002. *Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000*. – *Nederlandse Fauna 5*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.
- STUMPEL, TON, STRIJBOSCH, HENK, 2006. *Veldgids Amfibieën en reptielen*. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

